

Sygn. akt VI Ka 445/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Jacek Matusik (spr.)

Sędziowie: SO Małgorzata Bańkowska

SO Zenon Stankiewicz

Protokolant protokola sądowy Paulina Goździk

przy udziale prokuratora Wojciecha Groszyk

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2015 r.

sprawy K. B.

oskarżonego o przestępstwo z art. 178 a § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w W.

z dnia 3 lutego 2015 r. sygn. akt III K 992/14

zaskarżony wyrok uchyla i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi – Południe w W. do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 445/15

UZASADNIENIE

K. B. został oskarżony o to, że w dniu 22 października 2014 roku w W. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym a mianowicie art. 45 ust 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym kierując w ruchu lądowym samochodem osobowym P. nr rej (...) w stanie nietrzeźwości 1-0,33 mg/l, 11-0,41 mg/l, 111-0,39 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. o czyn z art. 178a § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2015 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy P. w W., sygn. akt III K 992/14 na podstawie art. 66 § 1 i 2 postępowanie w sprawie warunkowo umorzył ustalając okres próby na 2 lata. Na podstawie art. 67 § 3 k.k. orzekł zakaz prowadzenia przez oskarżonego wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym przez okres 6 (sześciu) miesięcy. Na podstawie art. 63 § 2 k.k. na poczet orzeczonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych zaliczył okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 22.10.2014 r. Na podstawie art. 67 § 3 orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 3.000 (trzy tysiące) zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Zasadził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 (sto) zł tytułem opłaty, oraz kwotę 70 (siedemdziesiąt) zł tytułem pozostałych kosztów sądowych.

Od powyższego wyroku apelację wniósł prokurator, zaskarżając go w części dotyczącej orzeczenia o środku karnym w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na niekorzyść oskarżonego K. B.. Powołując się na dyspozycję art. 438 pkt 1 kpk wyrokowi temu zarzucił obrazę przepisu prawa materialnego,

a mianowicie art. 43 § 1 kk w zw. z art. 39 pkt 3 kk, polegającą na niewłaściwym zastosowaniu w/w przepisu poprzez orzeczenie wobec oskarżonego K. B. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym przez okres 6 (sześciu) miesięcy w sytuacji, gdy wskazane przepisy przewidują możliwość orzekania zakazu wymienionego w art. 39 pkt 3 kk w latach, od roku do lat 10 (dziesięciu), zaś w wypadku warunkowego umorzenia postępowania, zgodnie z treścią art. 67 § 3 kk, do lat 2 (dwóch).

Podnosząc powyższe prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o środku karnym w postaci zakazu prowadzenia pojazdów poprzez orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres jednego roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Rozpoznając apelację prokuratora, Sąd Okręgowy stwierdził niezależnie od podniesionych w tej apelacji zarzutów, iż wydając zaskarżony wyrok Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy przepisów postępowania, które mogły mieć wpływ na treść orzeczenia.

Obraza przepisów postępowania (error in procedendo) to naruszenie norm procesowych w toku postępowania i w samym orzeczeniu.

Kontrola instancyjna wykazała, iż Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy przepisów postępowania poprzez naruszenie prawa oskarżonego do obrony formalnej czyli art. 78 § 1 k.p.k. oraz art. 6 k.p.k. Wskazać mianowicie należy, iż Sąd Rejonowy, na rozprawie w dniu 3 lutego 2015 roku (k.38), nie uwzględnił wniosku oskarżonego o ustanowienie mu obrońcy z urzędu wskazując, iż oskarżony w dniu 24 października 2014 roku (k.11) został pouczone o przysługujących mu uprawnieniach, a wniosek ten zmierza jedynie do odroczenia rozprawy, gdyż nie jest podyktowany rzeczywistymi potrzebami procesowymi. Ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji nie sposób się jednakże zgodzić, albowiem okoliczności wskazane w postanowieniu nie mają żadnego znaczenia z punktu widzenia treści art. 78 § 1 k.p.k., który wyznaczenie oskarżonemu obrońcy z urzędu uzależnia od wykazania przez niego, iż nie jest w stanie ponieść kosztów ustanowienia obrońcy z wyboru, a do której to kwestii Sąd I instancji w ogóle się nie odniósł. Tym samym więc niewątpliwie naruszone zostało prawo oskarżonego do obrony formalnej, które to uchybienie mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Przypomnieć bowiem należy, że zasada prawa oskarżonego do obrony jest dyrektywą wynikającą z przepisów Konstytucji RP (art. 42 ust. 2) oraz ze zobowiązań prawno międzynarodowych (art. 14 ust. 3 MPPOiP i art. 6 ust. 3 lit. c EKPC). Stanowi ona dyrektywę uprawniającą, która daje oskarżonemu podmiotowe prawo do obrony w postaci zespołu uprawnień obrończych (M. Cieślak, Polska procedura..., s. 267). Przyjęcie jako zasady procesu karnego prawa oskarżonego do obrony oznacza, że może on prowadzić akcję obrończą w toku całego procesu, a jednocześnie że w razie wątpliwości interpretacyjnych na gruncie konkretnych przepisów winny one być interpretowane tak, aby zapewnić realną możliwość prawa do obrony. Obrona jest jedną z funkcji procesowych, czyli rodzajem celowej działalności procesowej. Jej zadaniem jest uzyskanie dla oskarżonego najkorzystniejszego rozstrzygnięcia w przedmiocie procesu (vide, Grzegorzczak T.H., Komentarz.... Lex 2014 r.). Okoliczności przedmiotowej sprawy nie pozwalają stwierdzić, że oskarżony składając wniosek o ustanowienie obrońcy z urzędu zmierzał do odroczenia rozprawy tudzież do przedłużenia toczącego się postępowania. Oskarżony w toku całego postępowania przygotowawczego jak i po wpłynięciu aktu oskarżenia do sądu, nie wnioskował, co prawda o ustanowienie obrońcy z urzędu, jednakże nie dyskwalifikuje to jego uprawnień w toku postępowania sądowego, jeżeli nie doszło jeszcze do zamknięcia przewodu sądowego. Oskarżony złożył powyższy wniosek przed pierwszą rozprawą główną, w związku z czym nie można również wnioskować, iż oskarżony chciał doprowadzić do przedłużenia postępowania. Wskazać należy, iż dyrektywa art. 6 k.p.k. gwarantuje, bowiem oskarżonemu uprawnienie do dokonania tej czynności w każdym stadium procesu (vide, wyrok S.A. w Katowicach z dnia 18.11.2010 r. II AKa 314/10). Sąd Rejonowy procedując w ten sposób dopuścił się rażącego naruszenia normy art. 6 k.p.k., co mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Nie można, bowiem w żadnym stadium procesu skutecznie zakwestionować prawa oskarżonego do ustanowienia obrońcy, zwłaszcza, jak to miało miejsce w przedmiotowej sprawie, przed pierwszą rozprawą główną. Powoływanie się przez Sąd Rejonowy na okoliczność, iż oskarżony mógł taki wniosek złożyć wcześniej z uwagi na jego pouczenie o przysługujących mu prawach na początkowym etapie

postępowania należy uznać za wadliwe. Oskarżonemu przysługiwało prawo do obrony na każdym etapie postępowania i Sąd Rejonowy winien rozpoznać taki wniosek mając na uwadze brzmienie art. 78 § 1 k.p.k.

Dodatkowo wskazać należy, iż pomiędzy treścią zaskarżonego wyroku i jego uzasadnieniem zachodzi istotna sprzeczność, która uniemożliwia prawidłową kontrolę zaskarżonego wyroku. Mianowicie uznając, że oskarżony dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu ustalił, iż umyślnie prowadził on pojazd mechaniczny znajdując się w stanie nietrzeźwości, co jest oczywiste albowiem występki z art. 178a § 1 k.k. może być popełniony wyłącznie umyślnie. Tymczasem zaś, z treści pisemnego uzasadnienia wyroku, wynika, że Sąd Rejonowy dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego, z których wynika, iż prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości dopuścił się on nieumyślnie. Konsekwencją takiego stanowiska winno więc być uniewinnienie oskarżonego (jak wskazano wyżej przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. może być popełnione wyłącznie umyślnie), co jednak nie znalazło odzwierciedlenia w treści zaskarżonego orzeczenia.

Dopuszczenie się powyższych uchybień przez Sąd pierwszej instancji skutkować musiało uchyleniem zaskarżonego wyroku w całości celem przeprowadzenia ponownego postępowania, aby wyeliminować zaistniałe błędy.

Odnosząc się w tym miejscu do apelacji prokuratora stwierdzić należy, iż podniesiony w niej zarzut obrazy prawa materialnego jest oczywiście zasadny, albowiem umarzając warunkowo postępowanie przeciwko oskarżonemu, Sąd mógł orzec zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres roku lub 2 lat, ewentualnie odstąpić od jego orzekania.

Prowadząc ponowne postępowanie w sprawie Sąd Rejonowy winien wziąć pod uwagę rozważania zawarte w niniejszym uzasadnieniu, a w szczególności zadbać o to, aby prawo oskarżonego do obrony zostało zachowane, to jest rozpoznać jego wniosek o wyznaczenie obrońcy przy uwzględnieniu przesłanek wskazanych w art. 78 § 1 k.p.k. Nadto pamiętać musi o ograniczeniach wynikających z przepisu art. 443 k.p.k. oraz o tym, by treść pisemnego uzasadnienia, o ile będzie ono sporządzane, odpowiadała treści orzeczenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.